

Podobice.

VI. Vseh mrtvih dan.

Vseh mrtvih dan!
Bledó trepeče nad grobovi
Tisóč svetíl,
In križe, kamne vrh gomíl
Jesenski venčajo cvetovi —
Vseh mrtvih dan!

S. Gregorčič.

Bil je spominski dan vseh mrtvih pred nekaj leti. Trume ljudij so hitele proti kraju, kjer se je razprostiralo danes tako okrašeno mrtvaško mesto. Ob palici je korakal sivi starček, morebiti poslednjič na pokopališče, vsaj ga skoro ponesó štirje pogrebci za vselej tje gori; tam je hitela mlada mati z nekoliko otročiči, gotovo so hiteli obiskat onega, kateri jih je vse hranil, a sedaj počiva v hladnem grobu. Bilo je gospóde, siromakov, starih, mladih, moških, ženskih, dece, saj je imel vsakdo tam kakega znanca, tam, kjer je veliko gomil novih in starih. In prav je, da se vsakdo spomni svojih pokojnikov in jim položi venček na hladno gomilo.

Med drugimi sem korakal tudi jaz; nisem sicer imel tam nobenega znanca, ali tudi v tujini se lahko spominjaš dragih umrlih svojcev.

Prispel sem na pokopališče. Kako je bilo okrašeno mirno, mrtvaško mesto! Lučica pri lučici je gorela, druga svetleje od druge. Lepo so bili opleteni kameniti spomeniki, jesenske cvetke so ob njih tožno povešale svoje glavice. Kaka razlika je tu med grobovi! . . . Da, le pod gomilo smo si vsi enaki.

Postal sem pri veličastnem spomeniku. Napis mi je povedal z zlatimi črkami, da počiva pod spomenikom mlad mož. Na gomili so bile posajene razne

cvetice, poleg njih je brlelo dosti, dosti lučic, okrog mramornega spomenika se je vilo dosti vencev.

Pred spomenikom je stala v črni obleki mlada gospa: bila je pokojnikova soproga in plakala. Z belo rutico si je otirala solzé s krasnega, bledega lica in tožno zrla na prekrasni spomenik. Izvestno jej je bil drag oni, kateri počiva pod spomenikom . . . Smilila se mi je revica in odšel sem otožen dalje.

Prišel sem uprav na zadnji kraj pokopališča. »Oj, tu so grobovi siromakov!« vskliknil sem in nisem se motil. Postal sem pri novem grobu. Okoli malega, lesenega križa se je vil priprost venček iz gozdnega mahú, a na grobu sta goreli dve svečici tako svetló, tako otožno . . . Pred grobom je klečal mlad mož in ni plakal. Oko mu je zrlo tožno na gomilo; na suhem, bledem obrazu in pa po obnošeni, revni, vendar snažni obleki, sem spoznal, da mu nesreča ne prizanaša. Sklenil je k molitvi svoje koščene, žuljave roke in molil. Poleg njega so klečali trije otročiči, trije angeljci. Tiho so ihteli, ker so videli očeta žalostnega, čeravno niso vedeli dobro, zakaj, niso umeli, kaj jim je bila ona, katero krije ta tiha gomila.

Obrnil je mož svoje blede obličje k otročičem in jim dejal: »Molite za svojo dobro mamico!« . . . dalje ni mogel, solzé so ga oblile, a plakali so z njim tudi nedolžni otročiči: mamica, dobra mamica bila jim je ona, katera spi v tej gomili večno spanje . . .

Nisem mogel dalje gledati tega tožnega prizora, odšel sem molcé dalje . . . zapustil sem kraj žalosti — tožno mrtvaško mesto.

* * *

Zopet je prišel vseh mrtvih dan. — Vse je hitelo na pokopališče in tudi jaz sem odšel. Slučajno sem prišel blizu groba, kjer je stala lani mlada, žalostna vdova, katera se mi je tako smilila. Da, tudi letos je stala tam, vendar kako izpremenjena! Lep obrazek ji je pokri-

vala lahka rudečica, okolo malih ustnic se je gibal smehljaj, in mirno je slonela ob roki drugega moža. — »Oj ženske solze«, vskliknil sem, »kdo bi vam verjel!«

Odšel sem dalje tje med siromake. Spomnil sem se groba siromakove žene in poiskal sem ga. O kako osamljen je bil letos ta grob! Saj je bil lani pri



Karlovo most v Pragi; deloma porušen v povodni dné 4. septembra t. l.

njem mož in pa troje malih otrôk! Kaj jo je tudi on že pozabil? — Ne, ne! Stara ženica tam blizu popravlja joča nekatere lučice, pové mi vse. Ta mi pokaže nov grob poleg ubornega križa, s popolnoma enakim križem. Tu je pokopan mož. Ne, ni pozabil svoje žene, le preselil se je z enim otročičem svojim tje k njej v boljšo večnost. Druga dva pa so vzeli ljudje v razna kraja.

Zaplakalo mi je srce v prsih in spomnil sem se tedaj:

»Vas, zabljene grobovi,
Kjer križ ne kamen ne stoji,
Ki niste venčani s cvetóvi,
Kjer luč nobéna ne hrli.« —

—è.

VII. Trpka usoda.

»Mati, koliko je že ura?« oglasi se drhtajoč dekliški glas. »Oh, kako sem lačna! Bratca še ni od nikoder; zdi se